

ΑΡΧΑΪΚΗ ΕΠΟΧΗ (σελ.84-97)

1. Να αντιστοιχήσετε τις λέξεις της στήλης Α΄ με αυτές της στήλης Β΄.

Α΄	Β΄
Α. Βασιλεία	α. Δικαίωμα να ψηφίζουν για ζητήματα της πόλης είχαν όλοι οι πολίτες, ακόμα και οι πιο φτωχοί
Β. Αριστοκρατία	β. Κριτήριο για να συμμετέχει κάποιος στα κοινά ήταν ο πλούτος και όχι η ευγενική καταγωγή
Γ. Ολιγαρχία	γ. Δικαίωμα να διοικούν και να αποφασίζουν για την πόλη είχαν όσοι είχαν ευγενική καταγωγή
Δ. Δημοκρατία	δ. Πολίτευμα στο οποίο την ανώτατη εξουσία έχει ένα πρόσωπο

2. Σημειώστε **Σωστό (Σ)** ή **Λάθος (Λ)** δίπλα στις παρακάτω προτάσεις:

- Α. Στα αρχαία χρόνια υπήρχε ένα μεγάλο ενιαίο ελληνικό κράτος.
- Β. Δεν είχαν όλες οι πόλεις-κράτη το ίδιο πολίτευμα.
- Γ. Στον αρχαίο ελληνικό κόσμο πολιτικά δικαιώματα είχαν όλοι οι άνδρες που κατοικούσαν σε μια πόλη (ντόπιοι, ξένοι και δούλοι).
- Δ. Στην αρχαία Ελλάδα οι γυναίκες μπορούσαν να διοικούν και να ψηφίζουν για ζητήματα της Πόλης.
- Ε. Στην αρχαία Ελλάδα υπήρχαν δούλοι.
- ΣΤ. Γενικά οι ξένοι (ή μέτοικοι) δεν είχαν δικαίωμα να έχουν κτήματα και ασχολούνταν με το εμπόριο και τη βιοτεχνία.
- Ζ. Στην πρώτη μάχη εναντίον των Περσών πήραν μέρος Αθηναίοι και Σπαρτιάτες.
- Η. Η ναυμαχία στη Σαλαμίνα έγινε με πρόταση του στρατηγού Θεμιστοκλή.
- Θ. Στη μάχη των Θερμοπυλών πήραν μέρος μόνο 300 Σπαρτιάτες.
- Ι. Οι αρχαίοι Έλληνες ονόμαζαν «βαρβάρους» τους που δεν ήταν πολιτισμένοι.
- ΙΑ. Η «Κάθοδος των Μυρίων» ήταν η επιστροφή ενός εκατομμυρίου Ελλήνων μισθοφόρων από τη Μικρά Ασία με διοικητή τον αρχαίο ιστορικό Ξενοφώντα.

Να χαρακτηρίσετε ως σωστές ή λανθασμένες τις παρακάτω προτάσεις :

- 1. Η νίκη των Ελλήνων κατά των Περσών επικύρωσε την αποτελεσματικότητα της οργάνωσης που παρείχε ο θεσμός της πόλης – κράτους
- 2. Οι βασικές επιδιώξεις των πολιτών διευκόλυναν την οργάνωση των Ελλήνων σε ένα ενιαίο κράτος
- 3. Αρχαϊκή εποχή ονομάζεται η περίοδος από το 480 π.Χ ως το 323 π.Χ
- 4. Η λέξη τύραννος είναι ελληνικής προέλευσης
- 5. Οι μεταρρυθμίσεις του Πεισίστρατου άνοιξαν το δρόμο για τη δημοκρατία
- 6. Κατά την αρχαϊκή εποχή κωδικοποιήθηκε το άγραφο εθιμικό δίκαιο
- 7. Ο Δράκων ήταν τύραννος στην Αθήνα

8. Η οπλιτική φάλαγγα οδήγησε στην ανάπτυξη της ιδέας της ισότητας και την κρίση της αριστοκρατικής κοινωνίας
9. Η δημοκρατία, η ποίηση και ιδιαίτερα το θέατρο, η φιλοσοφία, η ρητορεία, η πολεοδομία και η επιστήμη ήταν επιτεύγματα της δραστηριότητας του ανθρώπου μέσα στο πλαίσιο της πόλης – κράτους
10. Κατά τον β΄ αποικισμό οι Έλληνες εξαπλώθηκαν στα δυτικά παράλια της Μ. Ασίας
11. Ο β΄ αποικισμός πραγματοποιήθηκε από τον 8^ο – 6^ο αι. π.Χ
12. Κατά τη Αρχαϊκή εποχή κυριαρχεί το ανταλλακτικό εμπόριο
13. Οι αποικίες ήταν πόλεις που εξαρτώνταν πλήρως από τη μητρόπολη
14. Η δουλεία αναπτύχθηκε λόγω της ανάγκης για περισσότερα και φθηνότερα εργατικά χέρια.
15. Τα τρίγλυφα και οι μετόπες είναι χαρακτηριστικά του ιωνικού ρυθμού.
16. Χαρακτηριστικό γνώρισμα στους κούρους και τις κόρες ήταν το «αρχαϊκό μειδίωμα»

3. Αντιστοιχίστε τα παρακάτω:

A. Πόλη-κράτος	α. Το σύνολο των πολιτών στη δημοκρατική πόλη
B. Άστυ	β. Πολίτες-στρατιώτες που πολεμούν πεζοί, με δόρυ και ασπίδα, ο ένας δίπλα στον άλλον
Γ. Δήμος	γ. Ο πιο χαρακτηριστικός τύπος κοινωνικής και πολιτικής οργάνωσης στον αρχαίο ελληνικό κόσμο
Δ. Οπλίτες	δ. Η καρδιά της δημόσιας ζωής της πόλης: τόπος συγκέντρωσης των πολιτών, χώρος εμπορικών συναλλαγών, έδρα της διοίκησης και της δικαιοσύνης
E. Αγορά	ε. Κάποιος που παίρνει την εξουσία με τη βία και κυβερνά χωρίς να δίνει λογαριασμό σε κανέναν
ΣΤ. Ακρόπολη	στ. Ο κύριος οικισμός της πόλης
Z. Τύραννος	ζ. Οχυρωμένο μέρος στο οποίο βρίσκονταν οι πιο σημαντικοί ναοί της πόλης

4. Να αναφέρετε τα αίτια που οδήγησαν στον β΄ αποικισμό:

Απάντηση: 1....., 2. 3.....
4., 5..... 6.

5. Με βάση το παράθεμα 5 στη σελ. 84 και τις ιστορικές σας γνώσεις να αναφερθείτε την προέλευση της πόλης-κράτους και τους λόγους ύπαρξής της.

Απάντηση:.....
.....
.....
.....

6. Να αναλύσετε τα συστατικά στοιχεία της πόλης – κράτους κατά την αρχαϊκή εποχή και τις βασικές επιδιώξεις της.

Απάντηση:.....
.....
.....
.....

7. Να αποδώσετε σύντομα το περιεχόμενο των παρακάτω όρων:

- **Αισυμνήτες**
- **Οπλιτική φάλαγγα**
- **Άστυ**
- **Συνοικισμός**
- **Άριστοι**
- **Κούρος/η**
- **Ανατολίζουσα φάση/περίοδος**
- **τιμοκρατικό πολίτευμα:**
- **ισηγορία:**

8. Να εξηγήσετε σε τι διαφέρει η εξάπλωση των Ελλήνων του πρώτου αποικισμού από εκείνη του δεύτερου.

Απάντηση:.....
.....
.....
.....

9. Ποιες είναι οι πληροφορίες που παρέχει το παράθεμα 9 σχετικά με την ίδρυση των αποικιών και τις σχέσεις των αποίκων με τους γηγενείς πληθυσμούς;

Απάντηση:.....
.....
.....
.....

10. Να εξηγήσετε γιατί η δημιουργία των πόλεων - κρατών συνδέεται με την παρακμή της κληρονομικής βασιλείας.

Απάντηση:.....
.....
.....
.....

11. Γιατί η οικονομική κρίση των ομηρικών χρόνων δεν ήταν δυνατόν να αντιμετωπιστεί στο πλαίσιο της κλειστής αγροτικής οικονομίας και ποιες λύσεις δόθηκαν από τις διάφορες πόλεις-κράτη;

Απάντηση:

.....
.....
.....
.....

12. Μελετώντας την εικόνα στη σελ. 93 και με βάση τις ιστορικές σας γνώσεις να αναφερθείτε στα χαρακτηριστικά της αρχαϊκής τέχνης.
Απάντηση:.....

.....
.....
.....

13. Ποια είναι η εξέλιξη των πολιτευμάτων κατά την αρχαϊκή εποχή; Να παρουσιάσετε το δημοκρατικό πολίτευμα.

Απάντηση:.....
.....
.....
.....

14. Να χαρακτηρίσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων προτάσεων ως Σωστό ή Λάθος: (να δικαιολογήσετε τις λανθασμένες προτάσεις)

- Όλοι οι Έλληνες οργανώθηκαν σε πόλεις – κράτη.
- Η κρίση των ομηρικών χρόνων αντιμετωπίστηκε μόνο με διεξαγωγή κατακτητικών πολέμων και εδαφική επέκταση.
- Η αναζήτηση νέων αγορών αποτέλεσε αιτία που οδήγησε στην ίδρυση αποικιών.
- Οι Σουμέριοι ήταν οργανωμένοι σε πόλεις–κράτη με πολιτική δραστηριότητα.
- Η Σπάρτη ίδρυσε αποικίες κατά την αρχαϊκή εποχή.
- Ο δεύτερος αποικισμός γίνεται την περίοδο από τον 9^ο έως τον 6^ο αι. π.Χ.
- Οι έλληνες δεν έφτιαξαν αποικίες στον Εύξεινο Πόντο.
-

15. Πώς δημιουργήθηκε η κρίση στον ομηρικό κόσμο;

Απάντηση:.....
.....
.....

16. Μελετώντας προσεκτικά τις εικόνες στη σελ. 95 να σχολιάσετε τη συγκεκριμένη μορφή της αρχαϊκής γλυπτικής.

Απάντηση:.....
.....
.....

17. Να δικαιολογήσετε το χαρακτηρισμό των Περσικών πολέμων ως οι πρώτοι «εθνικοί» πόλεμοι των Ελλήνων.

Απάντηση:

.....
.....

18. Σε τι διαφέρουν οι πόλεις – κράτη της Μεσοποταμίας με αυτές του ελλαδικού χώρου;

Απάντηση:

.....
.....

19. Ποιες οικονομικές και κοινωνικές αλλαγές δημιούργησε η κοπή και η χρήση του νομίσματος κατά την αρχαϊκή εποχή;

Απάντηση:

.....
.....

20. Αφού διαβάσετε τις πληροφορίες του παραθέματος που ακολουθεί και με βάση τις ιστορικές σας γνώσεις να εξηγήσετε τη γένεση της πόλης-κράτους κατά την αρχαϊκή εποχή και να αναφέρετε τα συστατικά της στοιχεία καθώς και τις προϋποθέσεις ύπαρξής της.

Είναι φανερό λοιπόν ότι η πόλη δεν είναι η εγκατάσταση των ανθρώπων σε μια περιοχή και το ότι δεν αδικούνται μεταξύ τους και ότι έχουν σχέσεις συναλλαγής. Αυτά είναι αναγκαία για να υπάρξει μια πόλη, αλλά και εάν όλα αυτά θα συμβούν, δεν υπάρχει μια πόλη, αλλά μόνο όταν θα υπάρξει σωστή επικοινωνία και των οικογενειών και των γενών χάριν τέλειας και αυτάρκους ζωής. Τούτο όμως δε θα συμβεί παρά μόνο με την εγκατάσταση σε μια περιοχή και με τις επιγαμίες των κατοίκων, γι' αυτό και δημιουργήθηκαν ανά τις πόλεις δεσμοί από επιγαμίες και θρησκευτικές τελετές και θυσίες και τρόποι κοινής συμβίωσης. Όλα αυτά είναι έργο φιλικής διάθεσης, γιατί και η επιθυμία για συμβίωση είναι φιλική διάθεση. Σκοπός, λοιπόν, της πόλης είναι το ζειν καλώς και όλα αυτά υπάρχουν για την επιτυχία του τελικού στόχου. Πόλη, λοιπόν, είναι η ένωση συγγενικών ομάδων και κοινοτήτων με σκοπό την επιτυχία μιας τέλειας και αυτάρκους ζωής. Τούτο είναι, όπως είπαμε, η ευτυχισμένη και ενάρετη ζωή. Επομένως, πρέπει να θέσουμε ότι η πολιτική κοινωνία είναι προς χάριν των καλών πράξεων των πολιτών και όχι μόνο για τη συμβίωσή τους.

Αριστοτέλης, Πολιτικά 1280b 32-45 1281a 1-4